

Advies Besluit tot wijziging van het Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren n.a.v. de evaluatie van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een functionele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

De minister voor Rechtsbescherming
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum 24 februari 2021

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 12 januari 2021, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het Besluit tot wijziging van het Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren n.a.v. de evaluatie van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap (het 'Besluit').

HET BESLUIT

Het Besluit voorziet in een aantal wijzigingen van het Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren naar aanleiding van de evaluatie van Bureau Bartels van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap in opdracht van het WODC.¹ De in het Besluit voorgestelde wijzigingen hebben betrekking op de

---

¹ [Eindrapport 'Werking Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap, Besluit kwaliteitseisen cbm en Regeling beloning cbm'](#) van Bureau Bartels in opdracht van het WODC, 13 juli 2018 (bijlage bij Kamerstukken II, 2017-2018, 33 054, nr. 23).

opleidingseisen (artikel 3), het plan van aanpak (artikel 5), de accountantsverklaring (artikel 11) en de vrijstelling voor bepaalde categorieën bedrijven en beroepen (artikelen 11 en 13).

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

ADVIES

I. Het Besluit

Naar aanleiding van de voorgestelde wijziging van het Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren heeft de Raad de volgende artikelsgewijze opmerkingen.

Artikel 3

Lid 1

Het eerste lid van artikel 3 zou volgens het voorstel als volgt moeten gaan luiden:

*1. De curator **dan wel** ten minste één natuurlijke persoon die de rechtspersoon die curator is, vertegenwoordigt, heeft ten minste:*

a. een passende beroepsopleiding als bedoeld in artikel 1.1, onder d, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek met goed gevolg afgerond, dan wel

*b. een passende beroepsopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdelen d en e, van de Wet educatie en beroepsonderwijs met goed gevolg afgerond en gedurende een periode van ten minste twee jaar voor de duur van ten minste 24 uur per week als **curator of bewindvoerder** gefungeerd.*

De curator beschikt voor iedere persoon door wie hij de taken van een curator uitoefent, over een afschrift van het bewijs dat ten minste de in de vorige zin bedoelde opleiding met goed gevolg is afgerond.

Door het gebruik van de woorden 'dan wel' in het eerste lid ontstaat de indruk dat er een keuzemogelijkheid is. Die is er echter niet. Zowel de/iedere curator als ten minste één van de bestuurders van de rechtspersoon moeten voldoen aan de opleidingseisen.

Hier kan overwogen worden om hier voor de duidelijkheid twee aparte artikelleden van te maken. Dus, één artikellid over de eisen die aan de curator worden gesteld en één artikellid over de eisen die aan de bestuurder worden gesteld.

De vraag rijst of uit de formulering van artikel 3 lid 1 voldoende duidelijk volgt dat alle bestuurders die dossierinhoudelijke taken uitvoeren moeten voldoen aan de gestelde

---

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

eisen en dat bestuurders die hier niet aan voldoen ook geen dossierinhoudelijke taken mogen uitvoeren. Volgens de Raad is dit niet zonder meer duidelijk en zou hieraan in de tekst van het Besluit en/of in de Toelichting nog aandacht moeten worden besteed.

Lid 1 sub b

Bij lid 1 onder b wordt opgemerkt dat naast de hiervoor genoemde passende MBO-opleiding, het (in de praktijk) voor de hoedanigheid van assistent-bewindvoerder ook voldoende is als iemand beschikt over een HAVO of Vwo-diploma, dan wel een propedeuse van een HBO of WO-opleiding.

Het laatste deel van de eerste zin in lid 1 onder b ('*curator of bewindvoerder*') is niet juist. Om als curator te voldoen, moet iemand zowel voldoen aan de (opleidings)eisen voor de bewindvoerder als die voor de mentor. Om bewindvoerder te worden is het mogelijk om eerst twee jaar minimaal 24 uur per week te werken als assistent-bewindvoerder (met een lagere opleidingseis). In deze situatie werkt iemand niet als bewindvoerder, maar juist als assistent-bewindvoerder. Voor een mentor bestaat niet de mogelijkheid om twee jaar, minimaal 24 uur per week als 'assistent' te werken.

De Raad adviseert om hier aansluiting te zoeken bij de formulering uit de '[Aanbevelingen meerderjarigenbewind](#)' van de Rechtspraak, hoofdstuk J, onder 2: '*gedurende een periode van tenminste twee jaar de taken van bewindvoerder verricht onder verantwoordelijkheid van een door de kantonrechter benoemde professionele bewindvoerder die voldoet aan de onder a. of b. genoemde opleidingseisen.*'³

Lid 2

Ten aanzien van het tweede lid van artikel 3 staat in het voorstel:

*2. In het tweede lid wordt na "De curator" ingevoegd "**dan wel** ten minste één natuurlijke persoon die de rechtspersoon die curator is, vertegenwoordigt,".*

- Ten aanzien van de jaarlijkse bijscholingseis (tweede lid) is in het rapport Bartels⁴ al opgemerkt dat deze eis te algemeen is. De Raad doet de suggestie om in ieder geval in het Besluit op te nemen dat een curator/bewindvoerder/mentor zich jaarlijks op de hoogte moet stellen van alle actualiteiten die spelen op het gebied van curatele, bewind en mentorschap (bijv. belastingen, uitkeringen, zorg, etc.). Dit voorkomt hopelijk dat uitvoerders volstaan met intern georganiseerde bijeenkomsten waarvan het niveau moeilijk toetsbaar is.
- De Raad verwijst voorts naar de eerste opmerking die hierboven bij het eerste lid is gemaakt over de term 'dan wel'. Er is geen keuzemogelijkheid. Iedere curator, bewindvoerder of mentor moet aan de bijscholingseis voldoen.

Lid 5

Ten aanzien van het vijfde lid van artikel 3 staat in het voorstel:

*5. De mentor **dan wel** ten minste één natuurlijke persoon die de rechtspersoon die mentor is, vertegenwoordigt, heeft ten minste een passende beroepsopleiding als*

³ [Aanbevelingen meerderjarigenbewind](#), vastgesteld door het LOVCK&T op 7 september 2018.

⁴ [Eindrapport 'Werking Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap, Besluit kwaliteitseisen cbm en Regeling beloning cbm'](#) van Bureau Bartels in opdracht van het WODC, 13 juli 2018 (bijlage bij Kamerstukken II, 2017-2018, 33 054, nr. 23).

Raad voor de
rechtspraak

bedoeld in 7.2.2, eerste lid, onderdelen d en e, van de Wet educatie en 2 beroepsonderwijs met goed gevolg afgerond. Het tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op mentoren. Voor zover een persoon door wie de mentor zijn taken uitoefent geen opleiding als bedoeld in de eerste zin heeft afgerond, voorziet de mentor in de begeleiding van deze persoon in de uitoefening van zijn taken door een persoon die deze opleiding wel met goed gevolg heeft afgerond.

- Ten aanzien van de opleidingseisen het volgende. Momenteel wordt landelijk (Rechtspraak, brancheverenigingen, het Ministerie van Justitie en Veiligheid) gekeken of er gekomen kan worden tot een verplichte landelijke bewindvoerdersopleiding. Zolang deze nog niet als verplichting is opgenomen in het Besluit, doet de Raad de suggestie om ten aanzien van de toelating van de bewindvoerder in ieder geval op te nemen dat hiervoor – naast de reeds geldende opleidingseisen – minimaal een cursus/opleiding bewindvoerder is gevolgd zoals die thans door een aantal instanties wordt aangeboden.
- Zie voorts de eerste opmerking die hierboven bij het eerste lid is gemaakt over de term 'dan wel'. Er is geen keuzemogelijkheid. Zowel de/iedere mentor als één persoon uit het bestuur (kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet) dient aan de opleidingseis te voldoen.

Artikel 5

Lid 8

Het voorgestelde achtste lid van artikel 5 luidt: 'Indien artikel 432a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek toepassing vindt, overlegt de bewindvoerder binnen vier maanden na de instelling van een bewind wegens verkwisting of het hebben van problematische schulden, het in het eerste lid bedoelde

document, aan de kantonrechter. De kantonrechter kan de bewindvoerder de verplichting bedoeld in de vorige zin opleggen na de instelling van een bewind wegens een lichamelijke of geestelijke toestand indien tevens sprake is van problematische schulden.'

In lid 8 van artikel 5 ziet de Raad graag duidelijk aangegeven dat bij de boedelbeschrijving wordt ingediend een plan dat meer is gericht op de aanpak van de schulden.

Artikel 11

Lid 9

Ten aanzien van het negende lid van artikel 11 van het Besluit staat het volgende wijzigingsvoorstel vermeld:

2. Aan het negende lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel d door een komma, een nieuwe regel toegevoegd, luidende: tenzij de taken van een curator of bewindvoerder worden uitgeoefend door middel van een rechtspersoon waarvan de aandelen voor minder dan 50% in het bezit zijn van de in de onderdelen a tot en met d bedoelde personen.

Ter gelegenheid van de stakeholderbijeenkomsten naar aanleiding van het evaluatierapport van het WODC heeft de Rechtspraak al aangegeven dat het de nadrukkelijke voorkeur van de Rechtspraak heeft om de volledige vrijstelling te laten vervallen voor de notaris, gerechtsdeurwaarder en accountant.

Raad voor de
rechtspraak

Dit zal naar verwachting niet tot een grote verzwaring van de administratieve lasten van deze uitvoerders leiden. Men zal dan voortaan een jaarrekening moeten aanleveren, maar die zullen deze bedrijven toch sowieso laten opmaken. Daarnaast zal de accountant bij de audit een paar punten extra moeten controleren. De audit moet toch al plaatsvinden.

'Onderdeel d' waarnaar in het voorstel voor het negende lid wordt verwezen heeft betrekking op de accountants. Zoals de Rechtspraak al eerder in het kader van de stakeholderbijeenkomsten over de vrijstelling heeft aangegeven, is er momenteel geen enkel toezicht op accountants. De Autoriteit Financiële Markten houdt enkel toezicht op de accountantskantoren die wettelijke controles uitvoeren (bijv. bij gemeente of waterschap). Dit betreft de 'big five' accountantskantoren en een paar andere accountantskantoren.

Omdat hier sowieso geen sprake is van dubbel toezicht, zou de vrijstelling voor accountants in ieder geval moeten vervallen.

Artikel 13

Lid 7

In het voorstel wordt ten aanzien van artikel 13, zevende lid het volgende voorgesteld:

Aan artikel 13, zevende lid, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel d door een komma, een nieuwe regel toegevoegd, luidende: tenzij de taken van een curator of bewindvoerder worden uitgeoefend door middel van een rechtspersoon waarvan de aandelen voor minder dan 50% in het bezit zijn van de in de onderdelen a tot en met d bedoelde personen.

Hiervoor gelden dezelfde opmerkingen als hierboven bij artikel 11, negende lid, zijn gemaakt.

II. De Nota van Toelichting

De Nota van Toelichting bij de wijziging van het Besluit geeft aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen, waarbij voor de verwijzingen naar paginanummers is uitgegaan van de internetconsultatieversie van de Nota van Toelichting.

Pagina 2

Het zou volgens de Raad vollediger zijn om in de laatste alinea op pagina 2 'passende' toe te voegen aan 'afgeronde HBO opleiding' en 'voltooide MBO-4 opleiding'. Zoals het er nu staat zouden het alle opleidingen kunnen zijn.

De betreffende zin zou dan als volgt komen te luiden: 'Omdat het in de praktijk ondoenlijk blijkt om onderscheid te maken tussen bewindvoerders in toestandsbewinden en schuldenbewinden, wordt voor alle bewindvoerders een **passende** afgeronde HBO opleiding vereist of een **passende** voltooide MBO-4 opleiding én ten minste twee jaar werkervaring waarbij taken van een beschermingsbewindvoerder zijn verricht onder verantwoordelijkheid van een professionele beschermingsbewindvoerder.'

Pagina 3

- In de tweede alinea op pagina 3 staat dat op de website van het Landelijk kwaliteitsbureau (het 'LKB') een lijst met opleidingen staat die de rechtspraak in elk geval als passend beschouwt. Het zou volgens de Raad vollediger zijn om '(te maken)' tussen 'passend' en 'beschouwt' te zetten.
De betreffende zin in de NvT zou dan als volgt komen te luiden: *'Op de website van het LKB staat een lijst met opleidingen die de rechtspraak in elk geval als passend (te maken) beschouwd.'*
- In de daaropvolgende zin staat *'Deze lijst kan worden aangevuld met nieuwe opleidingen en worden bijgewerkt als een bepaalde opleiding niet meer wordt aangeboden'*. Het zou volgens de Raad vollediger zijn om 'wijzigingen in opleidingen' daaraan toe te voegen. Ook dan kan de lijst worden aangepast.

Pagina 3

Op pagina 3, laatste alinea van de toelichting staat vermeld dat het aanvragen van bijzondere bijstand of het sturen van post naar cliënten door personeel mag worden gedaan dat niet aan de opleidingseis hoeft te voldoen.

Zo wordt daar momenteel door de Rechtspraak niet mee omgegaan. Zoals het nu is verwoord, lijkt het alsof de assistent-bewindvoerder die ook geen eindverantwoordelijkheid heeft, ook niet aan de opleidingseisen hoeft te voldoen. Dit is niet juist. De assistent-bewindvoerder dient te voldoen aan de opleidingseisen voor de assistent-bewindvoerder, namelijk een passende MBO 4-opleiding, een HAVO- of Vwo-diploma of een propedeuse van een HBO- of WO-opleiding.

Pagina 4

In de tweede alinea op pagina 4 staat dat bestuurders zich in de praktijk niet bezighouden met de inhoudelijke werkzaamheden. De Raad constateert dat dit zeker niet altijd het geval is! Het merendeel van de bestuurders voert *wel* inhoudelijke werkzaamheden uit.

Pagina 6

In de derde alinea op pagina 6 staat dat banken, notarissen, gerechtsdeurwaarders en accountants zijn vrijgesteld van de in artikel 8 opgenomen eisen. Dit is niet juist. Zij zijn weliswaar vrijgesteld van het onderzoek door de accountant maar moeten nog steeds aan de kwaliteitseisen voldoen.

Pagina 7

De eerste zin van de laatste alinea op pagina 7 luidt nu: *'De verplichting voor de bewindvoerder om het plan van aanpak binnen vier maanden **in** de instelling van het bewind aan de rechter te overleggen, zal naar verwachting niet leiden tot extra kosten.'*

In de eerste zin van de laatste alinea op pagina 7 moet volgens de Raad 'in' worden vervangen door 'na'.

Raad voor de
rechtspraak

Pagina 8

De eerste zin van de eerste alinea op pagina 8 luidt: *'De wijziging als gevolg waarvan in meer gevallen kan worden volstaan met een samenstellingsverklaring, betekent een aanzienlijke kostenverlaging voor een aantal professionele vertegenwoordigers die gehouden tot het laten opstellen van een controleverklaring.'*

In de eerste zin van de eerste alinea op pagina 8 moet tussen 'gehouden' en 'tot' volgens de Raad 'zijn' worden toegevoegd.

Pagina 9

- De laatste zin van de eerste alinea op pagina 9 luidt: *'Een persoon die louter ondersteunende taken verricht hoeft niet aan deze opleidingseisen te voldoen.'*

De laatste zin van de eerste alinea op pagina 9 is volgens de Raad niet juist (met de uitleg die op pagina 3 en 4 wordt gegeven).

- De tweede alinea van pagina 9 luidt: *'Het tweede lid maakt duidelijk dat de verplichting tot het verrichten van een jaarlijkse bijscholings- of trainingsactiviteit zich uitstrekt tot de curator en – indien de curator een rechtspersoon is – tevens tot ten minste één bestuurslid van die rechtspersoon. Zo wordt de gewenste affiniteit binnen het bestuur ook behouden. Ook deze eis geldt voor ten minste een bestuurslid.'*

De laatste zin van de tweede alinea op pagina 9 wekt naar de mening van de Raad (ten onrechte) de indruk dat (maar) ten minste één bestuurslid bijscholing moet volgen (ook als er meerdere bestuurders zijn die dossierhoudelijke taken uitvoeren). Zie in dit kader ook de opmerking van de Raad bij artikel 3 lid 1 onder het artikelsgewijze commentaar bij het Besluit hierboven.

Pagina 10

In de tweede alinea op pagina 10 wordt gesproken over het Wsnp-traject. In de voorlaatste zin van die alinea zou volgens de Raad 'beschermingsbewindvoerder' (i.p.v. 'bewindvoerder') moeten staan om eventuele verwarring met een Wsnp-bewindvoerder te voorkomen.

Pagina 11

De derde alinea op pagina 11 luidt: *'In het vierde lid van artikel 11 is de laatste zin gewijzigd. Hierin was bepaald dat een curator kan volstaan met een samenstellingsverklaring indien de curator voldoet aan de eisen in artikel 3, onderdeel f, van de Regeling verslaggeving Wet Toelating Zorginstellingen. In dat artikel wordt doorverwezen naar artikel 2:395a BW dat de vrijstelling van het microbedrijf regelt. Door het vervallen van de Regeling verslaggeving Wet Toelating Zorginstellingen per 1 juli 2021, is de verwijzing aangepast in een rechtstreekse verwijzing naar artikel 2:396 BW.'*

De derde alinea op pagina 11 kan de Raad niet helemaal plaatsen. Zie daarvoor ook de opmerking hierboven bij artikel 11 lid 4 in het artikelsgewijze commentaar bij het Besluit.

Raad voor de
rechtspraak

Algemene tekstuele opmerking

Er wordt in de Nota van Toelichting zowel gesproken over de 'bewindvoerder' als over de 'beschermingsbewindvoerder'. Naar de mening van de Raad geniet het de voorkeur om één term te gebruiken. De Raad geeft u in overweging om daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de terminologie in de wet ('bewindvoerder').

WERKLAST

De Raad verwacht geen substantiële werklastgevolgen ten gevolge van het Besluit.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Besluit. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Besluit, maar geeft u in overweging om het Besluit op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

mr. H. Rappa-Velt
Lid Raad voor de rechtspraak